



نام و نام خانوادگی:

پایه: دوازدهم

ساعت امتحان: ۰۸:۰۰ صبح

نوبت امتحانی: پایانی نوبت اول

رشته: ریاضی و تجربی

وقت امتحان: ۸۰ دقیقه

تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۰۴

تعداد صفحات سؤال: ۵ صفحه

سال تحصیلی: ۱۴۰۲-۱۴۰۳

نام دبیر: جناب آقای مرادی

سؤال امتحان درس: فارسی ۳

به حروف:

نمره به عدد:

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱. با توجه به فرمول ساختاری ترکیبات زیر به پرسش پاسخ دهید.

از میان واژگان زیر معادل «صاحب جمال» و «ذات» را انتخاب کنید.

(جسیم، نسیم، قسیم، بن، حد، وجه، وسیم، ایدونک)

.....) (.....)

0/15

۲. تفاوت معنایی «دستور» را در دو بیت زیر را مشخص کنید.

الف) تن ز جان و جان زتن مستور نیست / لیک کس را دید جان دستور نیست (.....)

ب) چه نیکو گفت با جمشید دستور / که با نادان نه شیون باد نه سور (.....)

0/15

۳. معنی هر یک از واژه‌های مشخص شده زیر را بنویسید.

الف) نی حریف هر که از یاری برید / پرده‌هایش پرده‌های ما درید (.....)

ب) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند (.....)

0/15

۴. از میان بیت و عبارت زیر، معادل «بنایی با سقف گنبدی یا به شکل هرم» را مشخص کنید.

الف) چون ابروی معشوقان با طاق و رواق است / چون ابروی پری رویان با رنگ و نگار است

ب) دیوارهای کهن روم که هنوز طاق ضربی دروازه‌های آن باقی است، حکایت از روزگاران گذشته دارد.

0/15

۵. در هر یک از موارد زیر، یک خطای املائی وجود دارد، آن را اصلاح کنید.

الف) صریر ملک عطا داد کردگار تو را / به جای خویش دهد هرچه کردگار دهد (.....)

ب) خر سلانه سلانه راه می‌آید، احمد رضا ذل می‌زند به چشمان خر (.....)

0/15

۶. املائی درست هر واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) تتوان (شبه- شبخ) تو گفتن که تو در فهم ننگجی (.....)

ب) شفیع (مطاع- متاع) نبی کریم (.....)

0/15

۷. اشتباهات املائی را عبارات زیر بیابید و درست آن‌ها را بنویسید.

الف) توقف ما در عمان و آتن بیش از نیم ساعت طول نکشید و به قول برجندی‌ها، تنها یک سرپری زدیم (.....)

0/15

ب) چو عاجز گشت خسرو در جوابش / نیامد بیش پرسیدن ثوابش (.....)

۸. نوع حذف را در موارد زیر مشخص کنید و نوع حذف را بنویسید.

الف) تو قلب فسرده‌ی زمینی / از درد ورم نموده یک چند

(.....) (.....)

ب) همه از بهر تو سرگشته و فرمان بردار / شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری (.....)

(.....)

۹. از ستون دوم، الگوی مناسب برای جملات ستون اول بیابید (یک الگو در ستون دوم اضافی است)

الف) دیوانگی عشق بر همه‌ی عقل‌ها افزون آید (۱) نهاد + مفعول + متمم + فعل

ب) عشق حقیقی، دل و جان را پاک می‌گرداند (۲) نهاد + مفعول + فعل

ج) مردم به او دهقان فداکار می‌گفتند (۳) نهاد + مفعول + مسند + فعل

د) نهاد + متمم + مسند + فعل (۴)

۱۰. در عبارت زیر، کدام واژه، «وابسته‌ی وابسته» است؟ نوع آن را مشخص کنید.

«محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست»

(.....) (.....)

۱۱. نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) دشمن عن‌قرب است که در این دشت وسیع عملیات کند (مفعول - مسند)

ب) عشق از بهر این معنی فرض راه آمد و کار طالب آن است که در خود جز عشق نطلبید (نهاد - مسند)

ج) گفت: «والی از کجا در خانه‌ی خمّار نیست» (متمم - مضاف الیه)

۱۲. فعل‌های مشخص شده را از نظر «کاربرد معنایی» بررسی کنید.

الف) ای مشت زمین بر آسمان شو / بر وی بنواز ضربتی چند (.....)

ب) همت از باد سحر می‌طلبم گر ببرد / خبر از من به رفیقی که به طرف چمن است (.....)

ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱. ابیات زیر را کامل کنید.

الف) خواب و خورت کرد / آنگه رسی

..... شوی

ب) / فریادها بر

انگیخت از سنگ کوهساران

ج) باید

که خاک درگه اهل هنر شوی

۲. نام پدید آورندگان آثار زیر را بنویسید (۵، ۰ نمره)

الف) تمهیدات (.....)

ب) مثل درخت در شب باران (.....)

۳. «م. سرشک» تخلص شاعری کدام شاعر معاصر است؟

(.....)

۴. در بیت «دلا خموشی چرا؟ چو خم نجوشی چرا؟ / برون شد از پرده راز، تو پرده پوشی چرا؟» کدام واژه در معنای مجازی به کار رفته است؟
(.....)

۰/۲۵

۵. با توجه به عبارت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

گفت: «به خاطر داشتم، چون به درخت گل رسم دامنی پر کنم هدیه‌ی اصحاب را. چون برسیدم، بوی گلم، چنان مست کرد که دامنم از دست برفت»

۰/۲۵

الف) مفهوم کنایی جمله‌ی پایانی را بنویسید (۰,۲۵ نمره) (.....)
ب) واژه‌ی مشخص شده چه آرایه‌ای پدید آورده است؟ و مفهوم آن چیست؟ (۰,۵ نمره)

۶. از ستون دوم، آرایه‌ی مناسب برای موارد ستون اول انتخاب کنید (یک آرایه اضافی است)

الف) شانه می‌آید به کار زلف در آشفتگی / آشنایان را در ایام پریشانی بپرس (۱) حسن تعلیل
ب) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد / هرکه بی‌روزی است روزش دیر شد (۲) اسلوب معادله
ج) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر / بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست (۳) استعاره
د) تشبیه (۴)

۰/۲۵

۷. در بیت «سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق» واژه‌ی سینه مجاز است یا استعاره؟ چرا؟ دلیل انتخاب خود را توضیح دهید. (.....)

۰/۱۵

۸. در مصراع اول بیت «همّت از باد سحر می‌طلیم گر ببرد / خبر از من به رفیقی که به طرف چمن است» کدام آرایه‌ی ادبی مشهود است؟ دلیل خود را بیان کنید. (.....)

۰/۱۵

ج) قلمرو فکری (۸ نمره)

۱. ابیات زیر را به فارسی روان و معیار برگردانید.

۱.۱ گفت: «مستی، زان سبب افتان و خیزان می‌روی» / گفت: «جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست»

۲

۱.۲ جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است

۱.۳ شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته مپسند

۱.۴ محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست

۲. عبارات زیر را به فارسی روان و زبان معیار برگردانید (۲ نمره)
 ۱.۲ عصاره‌ی تاکی به قدرت او شهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته.

۲.۲ عشق، هر کسی را به خود راه ندهد و به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده روی ننماید.

۳.۲ گفت: سه مرکب دارم باز بسته، چون نعمتی پدید آید، بر مرکب شکر نشینم.

۴.۲ یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می‌زد.

۳. مصداق واژه‌ی مشخص شده در بیت «ای مادر سرسپید بشنو / این پند سیاه بخت فرزند» در کدام بیت تکرار شده‌است؟

الف) پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو یکی پند

ب) شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته میسند

۴. معادل واژه‌های مشخص شده، کدام واژگان مصراع دوم هستند؟

عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می‌گُشد اول چراغ خانه را

۵. مفهوم مشترک بیت و عبارت زیر را بنویسید

الف) می‌تواند حلقه بر در زد حریم حسن را / در رگ جان هرکه را چون زلف پیچ و تاب هست

ب) به حسن - که مطلوب همه است - دشوار می‌توان رسید، زیرا که وصول به حسن ممکن نشود الاً به واسطه‌ی عشق، و عشق هر کسی را به خود راه ندهد.

۶. با توجه به بیت «درنیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسلام» منظور از «پخته» و «خام» چیست؟

۷. در عبارت زیر به دو صفت خداوند اشاره شده است. آن دو صفت را بنویسید
«پرده‌ی ناموس بندگان به گناه فاحشی ندرد و وظیفه‌ی روزی به خطای منکر نبرد»
(..... و)

۰/۵

۸. مفهوم هر یک از ابیات زیر را بنویسید.
الف) روزها گر رفت گو رو باک نیست / تو بمان ای آن که چون تو پاک نیست
(.....)

۰/۷۵

ب) این مدعیان در طلبش بی‌خبرانند / کان را که خبر شد خبری باز نیامد
(.....)

ج) هر گز دلم برای کم و بیش غم نداشت / آری نداشت غم که غم بیش و کم نداشت
(.....)

۹. بیت «در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست / با جان بودن به عشق در سامان نیست» لازمه‌ی عاشقی را چه می‌داند؟ (۰,۵ نمره)

۰/۵

۱۰. پیام بیت «کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند / کی بود؟ کجا بود؟ کی‌اش نام نهادند؟» بر چه مفهومی تأکید دارد؟ (۰,۲۵ نمره)

۰/۲۵